

Nr B 166

Av herrar **Östlund** och **Fröding**, om utredning angående ernående av en sammanslagning av den nuvarande dubbelorganisationen i fråga om rationaliseringsverksamheten på jordbrukets område.

Rationaliseringsverksamhetens uppdelning på två organ — lantbruksnämnder och hushållningssällskap — innebär att visst dubbelarbete förekommer. Uppdelningen innebär vidare svårigheter för såväl jordbrukarna som de berörda organen, och kostnaderna för statsverket torde härigenom ha blivit onödigt stora.

Från vårt håll har tidigare yrkats på utredning i syfte att sammanföra de nuvarande uppgifterna på ett organ. Vi ber att få hänvisa till dessa framställningar. Genom en sammanslagning skulle de nuvarande olägenheterna kunna elimineras och betydande utgifter besparas statsverket. Huruvida det ena organet skall uppgå i det andra eller om en helt ny organisation bör åstadkommas synes endast kunna avgöras efter en förutsättningslös utredning. Från vårt håll vill vi dock framhålla att hushållningssällskapen i motsats till lantbruksnämnderna sedan lång tid åtnjuter ett grundmurat förtroende hos jordbrukarna och den allmänhet i övrigt, som har anledning att anlita sällskapets tjänster.

I motion I: 182 till 1955 års riksdag framhölls beträffande lantbruksnämnderna bland annat följande: »Det torde vara ställt utom varje tvivel att de förhoppningar som år 1947 från vissa håll knöts till lantbruksnämnderna icke infriats, trots att kostnaderna blivit så mycket större än från början torde ha avsetts. Den allra väsentligaste delen av rationaliseringen har utförts av jordbrukarna själva. Jordbrukets behov av att anpassa sin produktion efter de nya förhållandena — brist på arbetskraft och stegrade arbetslöner — har varit den avgörande faktorn för rationaliseringen under senare år. I jämförelse med denna jordbrukets effektivisering, som medfört ökad produktion till lägre kostnader relativt sett, framstår lantbruksnämndernas verksamhet som föga betydelsefull.»

Det yrkande om utredning angående en sammanläggning av de två organen som framställdes i ovannämnda motion vann emellertid icke riksdagens bifall. Dåvarande ordföranden i jordbruksutskottet, herr Tjällgren, yttrade emellertid i kammaren: »Jag vill inte att man skall gå så radikalt till väga, att man skall avskaffa lantbruksnämnderna — det vore nog mindre välbetänkt — men man borde kunna utreda, huruvida det skulle kunna vara

möjligt att sammanslå lantbruksnämnderna och hushållningssällskapen, så att man fick ett enda organ som hade hand om uppgifterna.»

Enligt vår mening synes utvecklingen sedan år 1955 ge belägg för angelägenheten av att en utredning tillsättes. Den frivilliga rationaliseringen har fått en tidigare icke anad omfattning, och de statliga kostnaderna för lantbruksnämndernas verksamhet har ökat oroväckande. Den motion som av Ångermanlands Provinsförbund av RLF väcktes i denna sak vid RLF:s förtroenderådssammanträde i år torde vara ett uttryck för en inom jordbruket alltmer utbredd uppfattning. Den ifrågavarande motionen hade följande lydelse: »Nuvarande uppläggning av hushållningssällskapets och lantbruksnämndens arbetsuppgifter ter sig för oss jordbrukare onödigt dyrbar och ineffektiv. Eftersom hushållningssällskapet delvis är uppbyggt som medlemsorganisation föreligger viss redovisningsskyldighet mot jordbrukarna. Detta saknas däremot helt för lantbruksnämnden, fastän behovet av insyn och inflytande från jordbrukarnas sida torde vara större beträffande detta organs område. Jordbrukarna har genom nämndens upprepade misslyckanden delvis förlorat förtroendet för nämndens arbete, och vi ifrågasätter om den i nuvarande organisationsform kan fylla sin uppgift. En omorganisation och sammanslagning av hushållningssällskapet och lantbruksnämnden skulle möjligen kunna förbättra nu rådande missförhållanden. Detta nya organ skall stå i intim kontakt med de lokala RLF-avdelningarna vid bland annat handläggning av sammanslagningsärenden. Ekonomiskt sett skulle ju omorganisationen innebära en betydande besparing, och dessa pengar skulle då kunna användas på ett för jordbrukarna mycket fördelaktigare sätt.» Vi vill helt instämma i de framförda synpunkterna.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en förutsättningslös utredning i syfte att ernå en sammanslagning av den nuvarande dubbelorganisationen i fråga om rationaliseringsverksamheten på jordbrukets område.

Stockholm den 1 juli 1958

Carl Östlund

Nils G. Fröding
